

Ἄτ' τὲ στράτ-τες ἐν ἡσώζε διαβῆ
 πόσο τὸ γένο πού 'ς πᾶσα μερέα
 τσαὶ ὅλοι κλαίανε γι' ἀγάπη τῇ τσείνῃ
 (ἐκ μοιρολ.) Καλημ. 3) Ἡ φυλή, τὸ ἔθνος, προκειμένου
 περὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους κυρίως λόγ. κοιν. καὶ δημῶδ.
 Ἀπουλ. (Καλημ.) Λυκ. (Λιβύσσ.) Νάξ. (Ἀπύρανθ.): Οἱ
 διδάσκαλοι τοῦ Γένους. Οἱ εὐεργέται τοῦ Γένους. Αἱ συμ-
 φοραὶ τοῦ Γένους. Ἡ Μεγάλη τοῦ Γένους Σχολή λόγ. κοιν.
 Ἄς φῶν ἀκόμα ἕνας καλούμενος διὰ τοῦ γένους (ἄς ἀποθάνῃ
 ἀκόμη ἕνας καλόγηρος διὰ τὸ Γένος, διὰ τὸ ἔθνος, διὰ τὴν
 πατρίδα) Λιβύσσ. Φύλας, Χριστέ μου, τὸ ἕνος τῶν Χρι-
 στιανῶ Ἀπύρανθ. Ἐβὼ 'ς ἕνα περίοδο ἔτ-τασα νά δῶ
 οὐλο τὸ Γένο τὸ γρίκο (ἐγὼ εἰς μίαν χρονικὴν περίοδον,
 κάποτε, ἐφθασα - κατώρθωσα - νά ἰδῶ ὅλο τὸ γένος τῶν
 Ἑλληνοφώνων) Καλημ. 4) Τὸ φύλον, ἡ διάκρισις τῶν
 ζώων καὶ φυτῶν εἰς ἀρσενικά καὶ θηλυκά, τὸ φυσικὸν γένος
 λόγ. κοιν.: Κι' ντὰ τὰ 'φωαν τὰ βαρβάτα, 'χίρσαν τὰ πι-
 γνίδια μὴ τοῦ θηλ'κὸ τοῦ γένους ('χίρσαν=ἀρχίσαν) Μακεδ.
 (Γαλατ.) β) Ἡ δι' ἰδιαιτέρων καταλήξεων διάκρισις τῶν
 ὀνομάτων εἰς ἀρσενικά, θηλυκά καὶ οὐδέτερα, τὸ γραμματι-
 κὸν γένος λόγ. κοιν.

γενούδα ἡ, ἀμάρτ. γενούα Κύπρ. (Πάφ.)
 Ἐκ τοῦ οὐσ. γένι καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -οῦδα.
 Τὸ μικρὸν γένειον. Ἡ λ. ἐν ἐπιδ.
 Γητεύκω τὴν γροφὴν ἀπὸ τὸν (δεῖνα),
 βγάλ-λω τὲς ριζοῦες της,
 βγάλ-λω τὲς γενοῦες της
 τσαὶ κόβκω τὸν ἀλύσ-σιν της
 (γροφὴ=δροφὴ ἢ θροφή, εἶδος λειχήνος· ἀσθένεια τῆς κεφα-
 λῆς ἢ τοῦ σώματος ἀποτέλεσμα τῆς ὁποίας εἶναι ἡ τριχό-
 πτωσις).

γενούδι τό, ἀμάρτ. γινούδ' Λήμν.
 Ἐκ τοῦ οὐσ. γένι καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -οῦδι.
 Τὸ μικρὸν γένειον: Αἰνιγμ. Δώδικα καλονγροῦδια | τραυ-
 εῖντ' ἀπ' τὰ γινούδια (αἱ κεραταὶ τοῦ ἀνεμομύλου)

γενόχτενον τό, Πόντ.
 Ἐκ τῶν οὐσ. γένι καὶ χτένι.
 Τὸ κτένιον τοῦ γενείου: Παροιμ. φρ. Τὸ γενόχτενον αἰτ'
 ἐράδευεν, ἅμα εἶχεν κιφάλ' 'κ' εἶχεν, 'κὶ ξέρω (ἐζήτει τὸ
 γενόχτενόν του, ἀλλὰ ἂν εἶχε ἢ ἂν δὲν εἶχε κεφάλι, δὲν γνω-
 ρίζω· ἐπὶ ἀνοήτων, μὴ δυναμένων νά συλλογισθοῦν ὀρθῶς).

γεντέκα ἡ, Εὐβ. (Ἄκρ. Ψαχν.)
 Ἐκ τοῦ οὐσ. γεντέκι ὡς μεγεθ.
 1) Μεγάλη καὶ πλατεῖα μάχαιρα Ἄκρ.: Τί τ' σέρῳς
 αὐτεῖν' τ' γεντέκα μαζί σ' οὐλοένα; Ἄκρ. Ψαχν. Συνών.
 γεντέκι Β 13. 2) Γυνὴ ἀπληστος εἰς τὴν ἐργασίαν Ψαχν.:
 Αὐτὴ ἡ Μαριῶ γεντέκα πού 'ναι 'ς τὴ δουλειά!

γεντέκι τό, πολλαχ. γεδέκι ἐνιαχ. γενδέκι Ἡράκλ.
 Πελοπν. (Βούρβουρ.) γεδέτσι Μέγαρ. Πελοπν. (Κάμπος
 Λακων.) γεντέξ' Εὐβ. (Ψαχν.) Ἡπ. (Ἑλληνικ. Χουλιαρ.)
 γεδέξ' Θράκ. (Μέτρ.) Ψαρ. γιντέξ' Εὐβ. (Ἄκρ. Στρό-
 πον.) Ἡπ. (Πλατανούσ.) Θεσσ. γιδέξ' Θράκ. (Αἶν.
 Μάδυτ.) Σάμ. γινδέξ' Ἡπ. (Ζαγόρ. Ἰωάνν.) Προπ. (Μη-
 χαν.) γιτέκιν Λυκ. (Λιβύσσ.) γετέκ-κιν Κύπρ. γεδέκι
 Ε.Δημητριάδ., Παγκόσμ. Πανήγ., Παρνασσ. 8 (1884), 851
 — Λεξ. Περίδ. Βυζ. Μπριγκ. Βλαστ. 334. γιντίτσι Λεξ.
 Δημητρ. γιντίτσ' Στερελλ. (Ξηρόμ. Τριχων.) γιოდέκι Ἀθως
 γιουντέκι Σκίαθ. — Ἀ.Παπαδιαμ., Μάγισσ., 106 Πεντάρφ.,

118 γιαντέτσι Εὐβ. (Κουρ.) ἑδέκι Ἀθως Νάξ. (Ἀπύρανθ.)
 Ἐκ τοῦ Τουρκ. *yedek* = σχοινίον δι' οὗ σύρει τις ζῶον.
 Ἡ λ. καὶ Βυζαντ. Πβ.Διήγ. Διγεν. στ. 530 (ἐκδ. S.Lambros)
 «μὲ δόξα πολλ' ἐπήγαινε, ἔσυρνε καὶ γεντέκια». Ὑπὸ τὸν
 τύπ. *γεντέκια* ἡ λ. καὶ παρὰ Δουκ.

Α) Κυριολ. 1) Σχοινίον διὰ τοῦ ὁποίου σύρεται ζῶον ἢ
 λέμβος Θεσσ. Θράκ. (Μάδυτ. Μέτρ.) Προπ. (Μηχαν.)
 Ψαρ. — Ν.Κοτσοβίλ., Ἐξαρτ. πλοίων, 128, 142 Ἀ.Παπα-
 διαμ., Μάγισσ., 106 Γ.Μαυρογιάνν. ἐν Ἀνθολογ. Ἡ. Ἀπο-
 στολίδ., 237: «Ἡ το γαλήνη κατὰ τὰς πρωϊνάς ὥρας. Ἀλλὰ
 τὸ σκάφος δὲν ἐπροχώρει, ὅθεν ἔδεσε γιουντέκι μὲ τὴν φε-
 λούκαν κ' ἐρρυμουλκοῦσαν τὸ πλοῖον κωπηλατοῦντες, ὁ κα-
 πετὰν Ἡλίας καὶ ὁ ναύτης του» Ἀ.Παπαδιαμ., ἐνθ' ἄν. || Φρ.
 Τραυῶ γιντέξ' (σύρω τι διὰ σχοινίου, ρυμουλκῶ) Μηχαν.
 Τραυῶ γεδέξ' (συνών. τῇ προηγουμένῃ) Ψαρ. — Τραυῶ
 γεντέκι Ν.Κοτσοβίλ., ἐνθ' ἄν. — Λεξ. Βλαστ. 307 || Ποίημ.

Καταραμένος νά 'σαι, μαῦρε ποταμέ,
 πού μ' ἔκαναν κομμάτια τὰ κουνούτια σου
 καὶ σέρνοντας γεντέκι ἐκαμπούριασα
 Γ.Μαυρογιάνν., ἐνθ' ἄν. β) Ἡ ρυμούλκησις Προπ. (Μη-
 χαν.) γ) Τὸ ρυμουλκὸν Θήρ. δ) Τὸ σχοινίον διὰ τοῦ ὁποίου
 συνδέεται ἡ «φτερωτὴ» τοῦ ἀνεμομύλου μὲ τὸν ἰστόν πρὸς
 ἀποφυγὴν συντριβῆς της ὑπὸ τοῦ ἀνέμου Θράκ. (Αἶν.)
 2) Ἴππος ἢ ἄλλο ὑποζύγιον προσδεδεμένον ὅπισθεν ἢ παρα-
 πλεύρως τοῦ ἵππευομένου διὰ νά χρησιμεύσῃ ὡς βοηθητικὸν
 ἢ ἀναπληρωματικὸν εἰς περίπτωσιν ἀνάγκης Θράκ. (Ση-
 λυβρ.) Λυκ. (Λιβύσσ.) Προπ. (Μηχαν.) Στερελλ. (Ξηρόμ.)
 — Μακρυγ., Ἀπομν. 2, 125 Ἐ.Δημητριάδ., ἐνθ' ἄν. —
 Λεξ. Περίδ. Αἶν. Βυζ. Βλαστ. 334: Εἶχε ἄλογα ἄδεια καὶ
 τὰ τραύαγε γεντέκια (ἔσυρεν αὐτὰ διὰ τοῦ χαλινοῦ ἄνευ
 ἀναβάτου) Μακρυγ., ἐνθ' ἄν. || Ποίημ.

Τέλος ἔπειτα μοῦ φέρουσι δυὸ ἄτια,
 'ς τὸ ἕνα καβαλλίκευσα, τ' ἄλλο τραυῶ γεδέκι
 καὶ μὲ ἀλλάγι μὲ ὑπᾶν 'ς τὸ σπῖτι μου μπουρέκι
 (μπουρέκι=πλακοῦς, εἶδος γλυκύσματος· μὲ πηγαίνουν ὡς
 δῶρον εἰς τὸ σπῖτι μου) Ἐ.Δημητριάδ., ἐνθ' ἄν. Ἡ λ. καὶ
 ἡ σημ. καὶ παρὰ Δουκ. «ὥρισεν ὁ βασιλεὺς, ὅταν ἐβγαίνῃ
 ἔξω, νά ἐτοιμάζουσαν καλὰ ἄλογα καὶ νά τὰ σέρνουν ἐμπροσθεν
 τοῦ βασιλέως, ἐὰν τύχῃ ἀνάγκη, νά καβαλλικεύῃ ἄλλο ἄλο-
 γον, καὶ ἀφοντότε ἐπιάσθῃ συνήθειαν καὶ σέρνουν οἱ ἀφέντες
 τὰ γεντέκια». β) Ἴππος ἢ ἡμίονος ἐξευγμένος ὡς βοηθη-
 τικὸς εἰς τὸ ἄλῳνι ἢ ἔξω τοῦ ρυμοῦ διτρόχου ἢ τετρατρόχου
 ἀμάξης Εὐβ. (Ψαχν.) Πελοπν. (Βλαχοκερ.): Βάλε ἕνα μου-
 λάρι ἀκόμα 'ς τ' ἄλῳνι, ἐνωσέ το μὲ τὸ δικό σου, γιὰ νά 'χη
 γεντέκι καὶ νά τελειώσῃ τ' ἄλῳνισμα γληγορότερα Βλαχο-
 κερ. Εἶχα καὶ γεντέξ', γιὰτ' ἀλλοιῶς δέ μ' ἔβγαζ' 'ς τὴν
 ἀνηφόρα Ψαχν. γ) Ἴππος κινῶν τὸν μύλον ἐλαιοτριβείου
 Κρήτ. δ) Ὁ βοηθὸς ἄλλου εἰς τὴν ἐργασίαν Εὐβ. (Ψαχν.)
 Πελοπν. (Ἀναβρ. Βερεστ. Βλαχοκερ.) Σάμ.: Μωρ', ἂν δὲν
 εἶχα τὸν Κωστήν γεντέξ', πού νά τὰ 'βγαζα πέρα! Ψαχν.
 Ἄν θέλῃς, θ' ἀφήκω τὸ γιό μου γιὰ γεντέκι Βερεστ. Νά
 ρθῇ ἕνας γιὰ γεδέκι γεδέκι μ' ἔχεις; Ἀναβρ. Ἐχω καλὸ
 γεντέκι (ἐπὶ συζύγου) Βλαχοκερ. ε) Ὁ ἐν τῷ ἐλαιοτριβείῳ
 πρόσθετος ἐργάτης, ὁ δίδων εἰς τὸν καραβοκύρην τὴν ζύμην
 τῶν ἐλαίων πρὸς τοποθέτησιν ἐντὸς τῶν σάκκων διὰ τὴν
 ἐκθλίψιν τοῦ ἐλαίου Πελοπν. (Μεσσ.)

Β) Μεταφ. 1) Πᾶν ὅ,τι χρησιμεύει ὡς βοηθητικὸν ἢ ὑπο-
 κατάστατον τοῦ κυρίως χρησιμοποιουμένου ἢ ἀπαραιτήτου
 πράγματος ἢ καὶ ἀνθρώπου Εὐβ. (Κουρ.) Κρήτ.: Πᾶρε
 ἕνα κοφίνι νά τό 'χῃς γιὰ γιαντέτσι Κουρ. Ἐχον δυὸ
 στάμνες, μὲ τὴμ μία κουβαλοῦ νερό τσαὶ τὴν ἄλλη τὴν
 ἔχον γιὰ γιαντέτσι αὐτόθ. Τὸν ἄντρα της τὸν ἔχει γιὰ

